

Teitl y Modwl: Cylch 1 Astudiaethau Craidd: Y Dysgwr: pwy ydw i'n ei addysgu?

Gan ddefnyddio'r proffil disgybl a roddir, nodwch sut y gellid cwrdd ag agweddau penodol o ddatblygiad cyfannol y plentyn mewn lleoliad addysgol. Defnyddiwch gyfeiriadau at ddamcaniaethau perthnasol, ymchwil ac enghreifftiau o arfer rhagorol fel sail i hyn.

Mae pob plentyn yn datblygu ar cyflymder wahannol ac yn aml mae plant yn wynebu anhawsterau neu rhywstrau wrth ddatblygu, Yn enwedig yn y blynyddoedd cynnar lle fydd y plant yn datblygu yn gyflym iawn. Cred llawer fod y datblygiadau mae plentyn yn gwneud yn y blynyddoedd cynnar yn bwysig iawn ac felly mae addysg gymhwysol ac safonol yn holl bwysig i rhoi sylfaen gwerthfawr ar gyfer dysgu yn y dyfodol. Er mwyn ddarparu addysg da mae angen fod yn ymwybodol ac boddhau anghenion pob ddisgybl pe bai yn ddisgyblion mwy abal a thalentog neu pe bai yn ddisgyblion gyda anghenion addysgu ychwanegol (ADY). Mae Grigg yn diffinio ADY fel '*A child or young person has SEN if they have significantly greater difficulty in learning than the majority of others the same age or have a disability that prevents them from making use of educational facilities of a kind generally provided for others of the same age in mainstream schools.*' (Grigg, 2015). Mae Grigg yn rhoi diffiniad eang iawn o ADY oherwydd mae'n eu ystyried yn fwy o sbectrwm na set o diffiniadau caedig, Mae pob plentyn yn unigryw gyda anghenion unigryw. Mae gan rhai plant anghenion gweladwy megis cadair olwyn neu cerebal palsy, neu mae gan rhai anabledau cydd megis Autism neu dyslexia. Ond yn ogystal a hyn nid yw ADY yn gyfyng i anghenion/diagnosis meddygol mae ADY hefyd yn cynnwys plant gyda profiadau plentynod niwiediol (Adverse childhood experiences/A.C.E) ac felly nid oes un ffordd penodol o ddarparu ar gyfer plant ADY.

Mae gan pob ysgol ddyletswydd i ddarparu addysg gymhwysol sydd yn rhoi y cyfle i pob plentyn llwyddo odan deddf llesiant cenedlaethau'r dyfodol (cymru) 2015. '*Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd).*' (Llywodraeth Cymru, 2015). mae Ryder yn cytuno ag hyn. '*Argymhellir y dylai awdurdodau lleol, ysgolion prif ffrwd, ysgolion arbennig a darparwyr addysg eraill gefnogi ac ymarfer ethos cynhwysol.*' (Ryder, 2013). Ar gyfer gwneud hwn mae athrawon yn ysgrifennu 'individual

education plans' (IEP) neu 'individual play plans' (IPP) (gwelwch atodiad #1) mae'r cynlluniau yma y sicrhau fod pob aelod o staff sydd yn gweithio gydag plentyn beth sydd angen ar y plentyn yma i llwyddo.

Mae Athrawes Ella yn dechrau peoni am datblygiad Ella. Er fod Ella wedi bod yn mudiad meithrin ac fod ganddi rhieni cefnogol nid yw Ella wedi datblygu llawer yn yr amser mae wedi bod yn yr ysgol. Mae mudiadau meithrin yn bwysig iawn oherwydd mae'n rhoi sylfaen dda i'r plentyn, Mae'r plentyn hefyd yn gyfarwydd rhywfaint gyda strwythyr ysgol ac felly yn gwneud trosglwyddo i mewn i'r ysgol rhywfaint yn rhwyddach. Er hyn mae Ella yn gweld strwythrau yn anodd ac nid ydy ohyd yn rhyngweithio gyda oedolion. Mae profil disgybl yn gallu fod yn defnyddiol iawn oherwydd mae'n cyfleu llawer o gwybodaeth am plentyn megis eu anhawsterau ond hefyd yr hyn y maent yn medru gwneud. Er hyn mae yna llawer o gwybodaeth ar goll. Nid ydy'r proffil yn son am gwybodaeth cefndirol Ella e.e. odi Saesneg yn ail iaith neu son am unrhyw brodur neu chwiorydd neu os taw Ella yw'r henaf neu ifancaf yn eu theulu. Mae hwn yn bwysig oherwydd mae brodyr neu chwiorydd yn gallu cal dylanwad enfawr ar plentyn yn enwedig brawd neu chwaer sydd yn henach. Yn ogystal a hwn nid ydy'r proffil yn son am lleoliad neu unrhyw gwybodaeth am yr ysgol megis ardal trefol, gweldig neu breintiedig neu tlawd. mae lleoliad yn gallu cael effaith enfawr ar datblygiad plentyn. Mae '*stats wales*' yn dangos fod plant yn ardaloedd llai breintiedig yn cyflawni yn is. (gwelir atodiad 2). gwelir nid oes llawer o gwahanniaeth yn datblygiad cymdeithasol ond mae llawer o gwahanniaeth yn cyrraeddad mathamateg ac iaith a llythrennedd Mae gwybodaeth fel hyn yn holl bwysig wrth penderfynnu ar sut mae orau i ddarparu addysg ar gyfer plentyn fel Ella.

Yn yr agwedd cyntaf o phrofil Ella sef yr '*Datblygiad Personol a chymdeithasol, Lles ac amrywiaeth ddiwylliannol*' rydym yn gweld fod Ella yn cael traferth gyda wahanu gyda ei mam rhai boreion ac yn cael tuedd o ddatblygu pryderon/ofnau newydd o ganlyniad i'w dychymug gweithredol. Nid yw'n anisgwyl fod Ella yn gweld eisiau ei Mam ar y dechrau ond os yw'r problem yn parhau efallai maent yn dioddef o 'Seperation anxiety' neu 'anxieties arall o ganlyniad yw'r ofnau maent yn ddatblygu. Dywed yr Athro Stallard ar gwefan yr GIG (NHS) fod pryderon yn plant yn rhywbeth cyffredin. Awgrymau Stallard taw y ffyrdd orau o helpi plentyn i ymdopi gydag pryderon yw i trafod y pryderon gan y phlentyn ac yw peidio osgoi sefyllfeudd sydd yn achosi y pryderon. "*The tendency is to say, if you're worried about that sleepover, don't go,*" he says. "*But what you're doing is saying, if you get anxious about something, it means you can't do it.*" (Stallard, 2016). Yn yr

achos yma efallai gweithgareddau chwarae rol fydd orau er mwyn ceisio helpi Ella ymdopi a'i phryderau gan chreu sefyllfaoedd sydd yn adlewyrchu ofnau Ella. Er hyn rhaid fod yn ofalus nid ydych yn gwneud Ella i theimlo yn anghyfrddus neu dechrau odni yr ysgol/staff yr ysgol oherwydd mae ddatblygiad o ffobia ysgol yn difrifol iawn ac yn gallu tarfu ar datblygiad plentyn. Mae hefyd yr opsiwn o gwneud sesiwnau meddwlgarwch (mindfulness) neu Yoga, mae meddwlgarwch a yoga yn ffyrdd da iawn o torri lawr ar straen ac yn gallu helpi plant ifanc ac henach i ymlacio ac canolbwyntio yn well. Mae Estyn wedi amlinelli gweithgareddau meddwlgarwch yn Ysgol Y Strade fel arfer effeithiol gan ddweud *'Staff are very positive about the effect of these techniques, particularly with pupils of lower ability and less motivated pupils. The mindset of trying to understand the background and emotion behind the behaviour is particularly powerful when discussing with pupils.'* (Estyn, 2019). Yn Ogystal a hyn nid oes angen llawer o adnoddau er mwyn darparu sesiwnau meddwlgarwch effeithiol, gwelir isod atodiad o enghraifft o pecyn meddwlgarwch ar gyfer y cyfnod sylfaen oddi wrth y wefan Twinkl (atodiad 3).

O ddarllen y proffil mae'n ymddangos fod Ella yn dangos rhaid nodwedd sydd yn aml yn cyd fynd gydag plentyn ar y sbectwm Autistic. Felly un o'r camau cyntaf bydd i codi hwn gydag Pennaeth, Cydlynnydd y cyfnod sylfaen ac SENco/ALNco yr ysgol ac yn amlwg rhieni y plentyn. Er mwyn cael diagnosis byddai rhaid cysylltu ar awdurdod lleol er mwyn trefnu 'Educational psychologist' neu'r swyddogion priodol i ddod ac asesu Ella. Os Byddai Ella ar y sbectwm autistic mae yna llawer o stratagemau gellir defnyddio er mwyn cefnogi Ella ac darparu addysg effeithiol. Amlinellau Nanna Ryder rhai o'r stratagemau posibl hyn yn ei llyfr Yr ABC i Anghenion Ychwanegol (2013), Maent yn awgrymu fod strwythur clir, llawer o ganmoliaeth ac torri lawr ar pethau sydd yn medru tynnu sylw y plentyn yn sylfaen da er mwyn darparu addysg i phlentyn gyda Autism.

Mae plant gyda autism yn amal yn methu darllen emosiynolau eraill yn dda, cael traferth yn cydymdeilio gydag eraill ac yn gweld pethau yn un dimensiwn (e.e. popeth naillai yn gywir neu anghywir ac nid oes lle am ddadl). Efallai fod hwn yn esboniad am diffyg gallu Ella i thrafod atebion posibl i unrhyw gwrthdaro, Yn achos plant autistic sydd yn gweld traferth yn darllen emosiynau eraill mae'n arfer dda iw hyfforddi i adnabod 'Social Queues' ac pa ymddygiad sydd yn briodol yn yr achos yna. Mae hyn hefyd yn achlysur lle byddai defnyddio chwarae rol yn defnyddiol iawn. Gellir cael yr athrawes neu cynorthwydd dosbarth i modeli yr ymddygiad ac Ella yna yn cymryd rhan yn y gweithgaredd/senario, mae hefyd yn cyfle i Ella ddysgu o ymatebion ei chyfoedion ac

arsylwi ar sut mae nhw yn ymdrin ar gweithgaredd. Mae hyn yn rhan o ddamcaniaeth Albert Bandura ar 'Social Learning theory' lle mae'r plentyn yn dysgu o'i amgylchedd ac wrth arsylwi ac modelu ac yna yn dynwared. Cyntuodd Steiner gyda hyn gan awgrymu taw Dynwared oedd y prif ffordd roedd plant yn dysgu. Os mae'r awdurodd lleol yn penderfynnu nad yw Ella yn autistic efallai bydd defnyddio ethos adferion adferol (restorative practices) o fudd i ddatblygiad Ella. Gellir ceisio cael Ella i Gyd ymdeimlo gyda eraill ac dysgu am effaith ei ymddygiad hi ar plant eraill trwy y plentyn arall yn esbonio i Ella sut wneath hi hala iddo fe/ iddi hi deimlo.

Mae 'r Athrawes hefyd yn son am traferthion Ella yn ei ddatblygiad o 'Sgiliau Iaith, Llythrennedd a chyfarthrerbu. Mae Athrawes yn pryderi nad yw Ella wedi dewis Llaw pendant ac ni all ddynwared llinellau igam ogam. Mae'r Royal Childrens Hospital yn awgrymu er mwyn helpi plentyn ni ddylau ceisio dylanwadu ar pa llaw ddylai plentyn defnyddio ond yn hytrach gadael i'r plentyn dewis pa llaw, er mwyn gwenud hyn mae'r Royal Childrens hospital yn awgrymu dylai rhoi pensil oflaen y plentyn ac nid yn agosach i un llaw na'r llall ac felly mae'r plentyn yn dewis pa llaw i defnyddio ac nid dim ond yn defnyddio y llaw agosach i'r pensil, Mae hefyd yn awgrymu fod gweithgareddau megis brwsho danedd ac torri allan hefyd yn ffyrdd dda o datblygu llaw pendant.

Mae dewis Llaw pendant yn rhan alweddol bwysig o ddatblygiad sgiliau llawdrin manwl (Fine motor skills) plentyn. Mae sgiliau llawdrin manwl ac datblygiad y cynhyrau yn y llaw ar garddwn yn allweddol er mwyn i plant gallu dal pensil ac yna gwneud marciau ar babur megis llinellau igam ogam. *'gwneud marciau neu ysgrifennu mewn ymateb i ysgogiadau amrywiol ar bynciau sydd o ddiddordeb neu o bwys iddynt, gan gynnwys storïau a phrofiadau personol'* (Ilywodraeth Cymru, 2015). Mae yna llawer o gweithgareddau gellir gwneud er mwyn hybu ddatblygiad y cyhyrau sydd yn cysylltiedig a sgiliau llawdrin manwl plentyn megis thredio beads ar darn o llinyn neu defnyddio tweezers i pigo darnau bach lan. (enghraifft o gweithgaredd yn atodiad 4 lle mae angen i'r plentyn didoli y gwahnnol lliwiau gan defnyddio y tweezers). Efallai nad yw Ella yn medru datblygu y sgiliau sydd angen i ddynwared llinellau igam ogam eto ac felly fydd nid yw o fewn ei gallu. Dadalau Vygotsky fod gan plant 'Zone of Proximal development'. Ac er mwyn i ddysgu digwydd rhaid i'r gweithgaredd fod tu fewn y parth yma. Os oedd y gweithgaredd rhy rhwydd ni fydd dysgu yn digwydd os yw'r gweithgaredd yn rhy anodd nid oes dysgu yn mynd i ddigwydd. Dadlau Vygotsky fod y dysgu orau yn digwydd mewn tasgau sydd yn heriol

ond wedi cael ei scaffaldi/modeli. Yn achlysur Ella efallai y sgaffali sydd angen arni yw tegan megis spirograph sydd yn ei helpi i ffyrffio patrymau ar papur (atodia 5).

Mae'r agwedd yma hefyd yn clymu i mewn i'r agwedd o ddatblygiad corfforol. Mae methiant Ella o gallu ddynwared llinellau lgam ogam yn ogystal a'i fethinat i dala pel sy'n bownsio yn arwyddion efallai bod Ella yn dioddef o dyspracsia. disgrifiau Ryder dyspracsia fel '*Anhwyllder Cydsymud Datblygiadol..... Ceir cryn anhawster gyda symudiadau, iaith ac wrth ddatblygu syniadau.* (Ryder, 2013). Er mwyn ddatblygu sgiliau megis sgiliau llawdrin manwl ac sgiliau corfforol plentyn gyda dyspracsia mae angen cydweithrediad, gan defnyddio model 'ecological systems theory' Bronfenbrenner rhwng y plentyn ei hunan a'i meicrosystem (sef rhieni, gwasanethau iechyd ar ysgol) a fesosystem y plentyn (sef ei chymdogion). gwelir atodiad 6.

Mae'r Athrawes hefyd yn poeni am Datblygiad iaith Llafar Ella. Dywed yr Athrawes fod Ella yn Medru siairad ond nid bob amser y glir ac defnyddio llawer o ymatebion un gair. Mae chwarae rol eto yn gallu cael effaith da ar ddatblygiad iaith plant yn enwedig ei iaith llafar. Gellir defnyddio chwarae rol i creu senarios pob dydd lle fydd disgwyl i'r ddisgbl i gyfarthrebu yn effeithiol megis yn amgylchedd siop. Gellir cael oedolyn i modeli yr iaith ac yna Ella ei ddynwared eto yn defnyddio ddamcaniaeth Bandura ac Steiner lle mae'r plentyn yn dysgu orau o ddynwared ac yn dysgu o'r factorau amgylchedd. Er mwyn Ddatblygu iaith llafar plentyn mae angen ddatblygu ei hyder i wneud hyn rhaid fod y ddisgbl yn teimlo yn gyffwrddus ac fod yna amgylchedd dysgu cartrefol ac cefnogol ac Yna fod gan y ddisgbl teimlad o perthyn. Mae Maslow yn rhestru yr teimlad o perthyn fel un o'i anghenion craidd yn y pyramid hierarchaidd o anghenion (gwelir atodiad 7).

Mae yna nifer o wahanol ffyrdd gellir ddatblygu yr nodweddio mae'r Athrawes wedi rhestru yn y proffil ac ni allwn gwneud rhagdybiaeth ar pa ddamcaniaethau neu stratageithau dysgu fydd yn llwyddo i ddatblygu Sgiliau Ella, Yn enwedig gan defnyddio y gwybodaeth fras rydym yn chael yn y proffil yr unig ffordd o darganfod yn union beth fydd yn gwerthfawr i ddatblygiad Ella yw trwy dull prawf a gwall. Yn ogystal a hyn nid oes ffordd deall na penderfynnu pa anghenion sydd gan plentyn trwy darn o bapur ond yn hytrach rhaid chael amser a phrofiadau wyneb i wyneb gyda'r plentyn.

Cyfeirnnodi

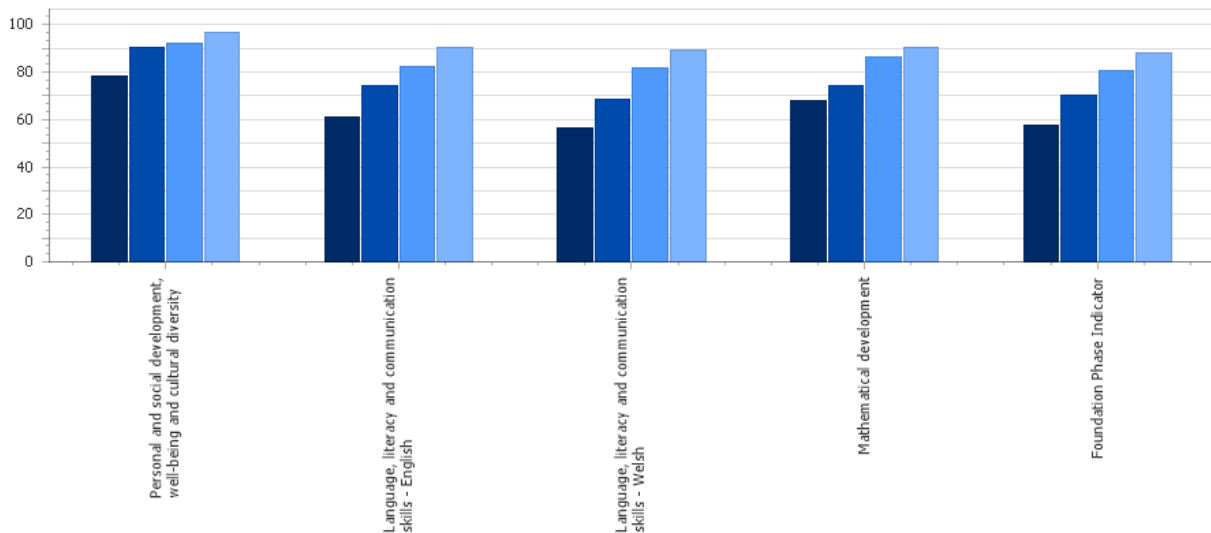
- Stats Wales, 2019, *Results by Free School Meal entitlement and gender*, <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Education-and-Skills/Schools-and-Teachers/Examinations-and-Assessments/Foundation-Phase/results-by-freeschoolmealentitlement-gender> [mynediad: 10/12/2019]
- Llywodraeth Cymru, 2015, Deddf Llesiant cenedlaethau'r dyfodol (Cymru) 2015, Hawlfraint Y Goron; Caerdydd
- Ryder N, 2013, Yr ABC i anghenion Ychwanegol Canolfan Peniarth, Prifysgol y Drindod Dewi Sant; Caerfyrddin
- Royal Childrens Hospital, 2005, Occupational Therapy – Kids health information - Hand preference, © Department of Occupational Therapy, Royal Children's Hospital, Melbourne.
- Llywodraeth Cymru, 2015, Fframwaith y Cyfnod Sylfaen, Hawlfraint Y Goron, Caerdydd
- NHS, 2016, Anxiety in children, <https://www.nhs.uk/conditions/stress-anxiety-depression/anxiety-in-children/>, [mynediad 10/12/2019]
- ESTYN, 2019, Gwella lles emosiynol disgyblion, https://www.estyn.llyw.cymru/arfer-ffeithiol/gwella-lles-emosiynol-disgyblion?_ga=2.118328329.1224153029.1576161587-1872744217.1502472407 , [mynediad 10/12/2019]
- Grigg, Russell. Becoming an Outstanding Primary School Teacher. Second ed. 2015. Print.

Atodiadau

1.

I need help in:	My Targets:	How did I get on?
		
Communication and Listening	Improve my language skills through games and activities with the Speech and Language Therapy Assistant (1x weekly)	
Memory skills		
Reading and Phonics		
Fine and Gross motor control		
Mathematical development	Daily practise on RM Maths, <u>TTRockstars</u> and <u>Mathletics</u> . Support during daily maths lessons.	
Personal and social education (Social, moral, emotional, behavioural)		
Parent/Carer/ Home Target:	Use <u>TTRockstars</u> and <u>Mathletics</u> at home. Reading at home regularly with an adult using strategies to sound out new words.	

2.

Description (Percentage achieving the expected Outcome (Outcome 5+))				Year (2019)				
Description		Year						
				Subject				
FSM		Gender		Personal and social development, well-being and cultural diversity	Language, literacy and communication skills - English	Language, literacy and communication skills - Welsh	Mathematical development	Foundation Phase Indicator
All pupils				92.2	82.0	82.2	84.7	80.0
All pupils	Eligible for FSM	All pupils		84.2	67.6	62.4	71.1	63.8
		All pupils	Boys	78.3	61.1	56.2	68.1	57.7
			Girls	90.4	74.5	68.4	74.3	70.2
	Not eligible for FSM	All pupils		94.4	86.3	85.3	88.2	84.2
		All pupils	Boys	92.1	82.4	81.5	86.2	80.3
			Girls	96.8	90.3	89.0	90.3	88.1

3.

Salute to the Sun: Balance Yoga Pose Cards
Upgrade to Pro

Stretch up

★

To make this movement easier, keep your arms bent.

★★★

To make this movement more challenging, stretch into your fingers, come onto your toes and, if it feels comfortable, gently look up.

Further Variations

- Sway gently from side to side.
- Stretch up through your right side. Now, stretch up through your left side.

Hands Wide

★

To make this movement easier, lower your hands.

★★★

To make this movement more challenging, make your palms face each other.

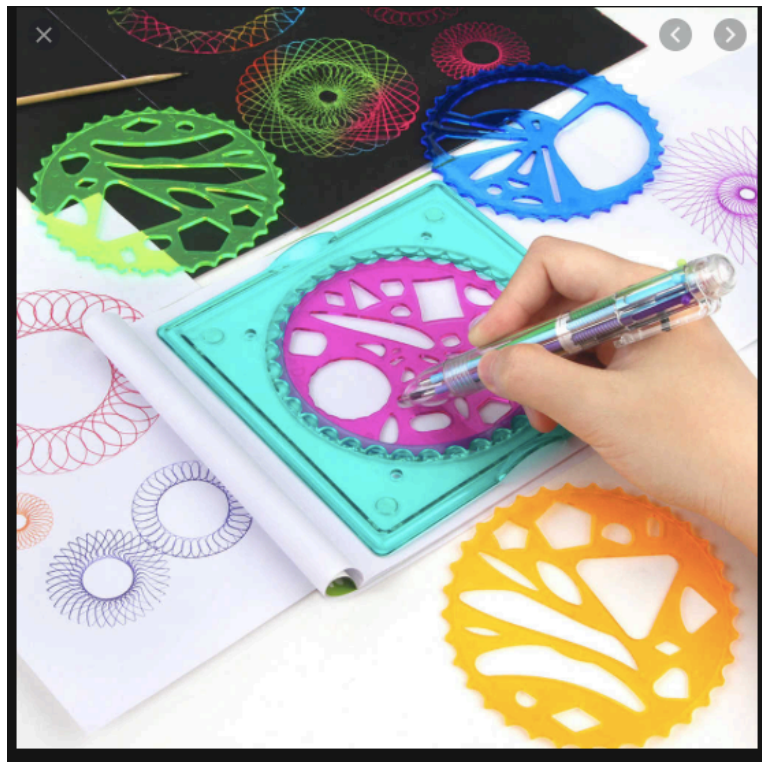
Further Variations

- Breathe out and sink your hands down a little.
- Breathe in and raise your hands a little.

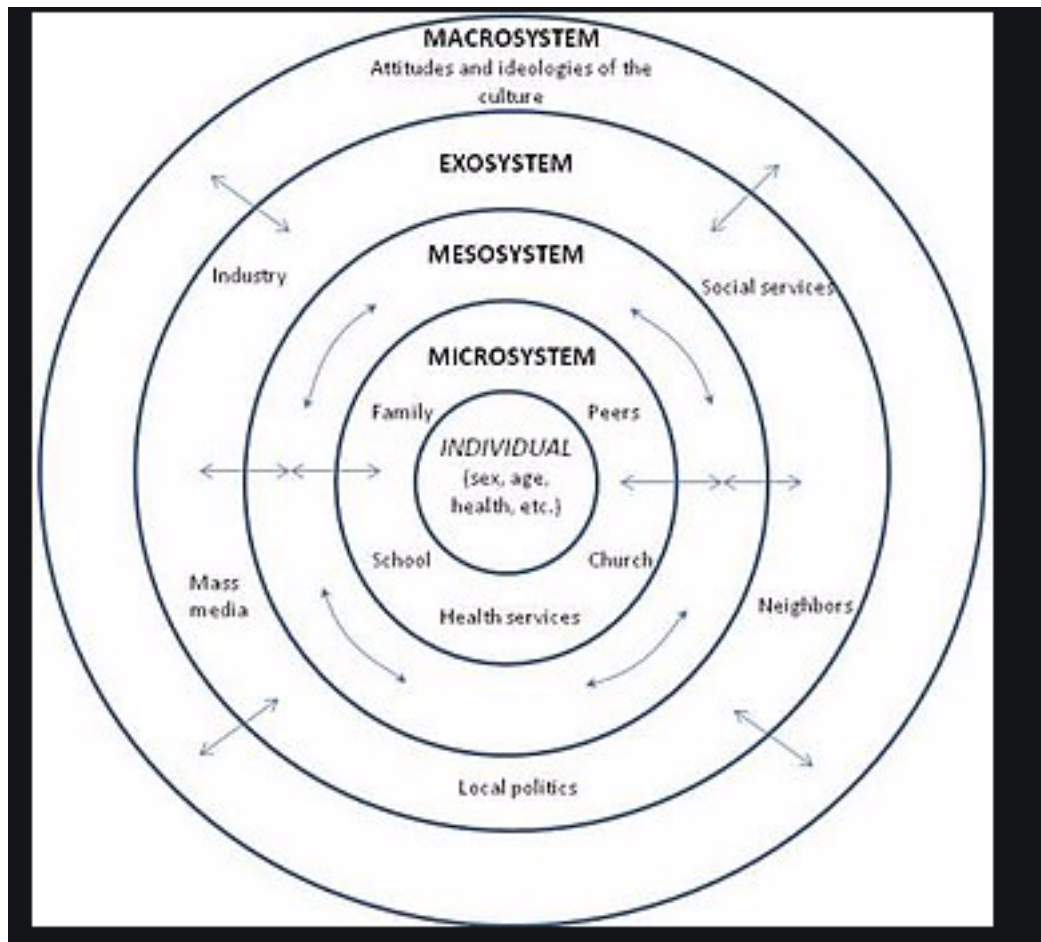
4.

5.

6.

7.

